

Andere zorg met eenbedskamers

Tekst: Emile Hilgers
Fotografie: EGM Architecten
Bron: Scanner 14, 22 november 2007

De eenbedskamer lijkt favoriet, maar er zijn ook vrij veel patiënten die liever op een vierbedskamer liggen. Dat blijkt uit het onderzoek naar de consequenties van eenbedskamer voor de ziekenhuiszorg dat is uitgevoerd op de afdeling H10 Noord. Tijdens een expertmeeting met professionals uit de eigen organisatie zijn de onderzoeksresultaten besproken en afgewogen met het oog op de nieuwbouw van het Erasmus MC.

Gedurende de periode 1 september 2005 tot 15 juli 2007 zijn patiënten ondervraagd die op 10 Noord verpleegd zijn. De in oktober 2006 gerenoveerde afdeling heeft voor dit onderzoek tien eenbedskamers naast vier vierbedskamers, waardoor er goed vergeleken kon worden. De gemiddelde tevredenheidsscores van de ondervraagde patiënten op eenbedskamers liggen in de studie overal hoger dan die van patiënten op vierbedskamers, echter niet significant hoger. Wel heeft een duidelijke meerderheid van de ondervraagde patiënten bij een volgende ziekenhuisopname een voorkeur voor een eenbedskamer (ruim 42 %). Ongeveer eenderde (bijna 29 %) van alle patiënten geeft aan een vierbedskamer te prefereren, terwijl ruim 17 % kiest voor een tweebedskamer en 11 % voor een driebedskamer. Privacy, rust en nachtrust zijn voordelen van de eenbedskamer die het vaakst genoemd worden. Redenen om te kiezen voor een vierbedskamer zijn gezelligheid en aanspraak, niet eenzaam voelen, sociaal contact en steun bij elkaar vinden.

Verpleegkundigen

Het onderzoek ging ook over consequenties voor het personeel. In kwalitatieve zin is er geen overeenstemming onder de verpleegkundigen over wat prettiger werken is: een eenbedskamer of een vierbedskamer. Er zijn verpleegkundigen die aangeven liever op een eenbedskamer te

werken, anderen werken juist liever op een vierbedskamer en er is nog een groep die het eigenlijk niet uitmaakt. Deze groepen zijn ongeveer even groot.

In vergelijking met het werken in vierbedskamers betekent het werken in eenbedskamers op een aantal punten een grotere fysieke belasting voor verpleegkundigen, zo komt uit de onderzoeksresultaten naar voren. Zo lopen verpleegkundigen die patiënten op eenbedskamers verzorgen – vooral in de avond- en nachtdienst – per bed significant meer stappen dan verpleegkundigen die op vierbedskamers werken. Ten tweede moeten verpleegkundigen op eenbedskamers in de sanitaire ruimte meer tillen, trekken en gedraaid werken dan in de gedeelde grotere sanitaire ruimtes op de vierbedskamers. Bedacht moet worden dat de eenbedskamers in de nieuwbouw (foto boven) er anders uit zullen zien dan die op 10 Noord.

Tijdsbesteding

Wat betreft de tijdsbesteding komt uit het onderzoek naar voren dat er op eenbedskamers relatief gezien meer directe patiëntenzorg wordt verleend, relatief meer tijd aan huishoudelijke activiteiten wordt besteed, en minder tijd aan afdelingsgebonden werkzaamheden. Het bundelen van bepaalde handelingen gaat efficiënter op vierbedskamers dan op eenbedskamers. Zo gaat het wassen van medium-care patiënten sneller op een vierbedskamer, evenals het gelijktijdig mobiliseren van de ene patiënt en het verzorgen van een andere patiënt. Ook de controleronde en het uitdelen van schoon beddengoed en handdoeken gaan sneller op vierbedskamers omdat deze werkzaamheden gebundeld worden.

Artsenvisite

Gebleken is verder dat gesprekken tijdens de artsensite op eenbedskamers langer duren dan op vierbedskamers (gemiddeld 2,6 minuten op een vierbeds- en 4,6 minuten op een eenbedskamer). Er is meer rust en er zijn minder verstoringen op eenbedskamers. Daarnaast blijken patiënten meer vragen te stellen en meer opmerkingen te maken op een eenbedskamer. De arts reageert op een eenbedskamer daarop verbaal vaker met empathie dan op een vierbedskamer. Concluderend kan gesteld worden dat een eenbedskamer zowel voor patiënten als voor artsen positief bijdraagt aan de communicatie. Ander onderzoek heeft uitgewezen dat een goede communicatie erg belangrijk is, met het oog op bijvoorbeeld therapietrouw en het begrijpen wat er precies aan de hand is.

Waar het gaat om aspecten als bezoektijden, rusttijden en inrichting van de kamer is de vraag: wanneer kan er gedifferentieerd worden en wanneer moeten uniforme afdelingsregels worden gevolgd. Tijdens het onderzoek bleek dat bij eenbedskamers meer vraaggericht kon worden gewerkt, oftewel met als uitgangspunt: wat wil de patiënt?

Reorganisatie

Volgens onderzoeker drs. Irene van de Glind van het Instituut Beleid en Management in de Gezondheidszorg, die het onderzoek op 10 Noord samen met collega dr. Anne Goossensen uitvoerde, is dat laatste een belangrijk punt voor verder onderzoek en overleg. Ze benadrukt dat het onderzoek op een aantal punten geen antwoorden heeft gegeven. "Over ligduur, complicaties en patiëntveiligheid konden we helaas te weinig data analyseren", legt de onderzoekster uit. "Dat komt doordat tussen de eerste en de laatste metingen een reorganisatie heeft plaatsgevonden. Daardoor is er een andere patiëntencategorie op H10-Noord gekomen. Ook is de groep verpleegkundigen veranderd (gemixt met H8-Zuid)."

Nieuwbouw

Het onderzoek is vooral belangrijk voor de nieuwbouwplannen. Er zijn maar weinig onderzoeken geweest naar het effect van eenbedskamers, weet Van de Glind. "Meestal zijn de onderzoeken breder, bijvoorbeeld in het kader van 'healing environment' en niet zozeer naar

de consequenties van specifiek eenbedskamers. Bovendien zijn er nauwelijks onderzoeken die meer dan één aspect van eenbedskamers onderzocht hebben. Wat hier in Rotterdam gebeurt, is dus vrij uniek.”

De onderzoekster tekent aan dat het Erasmus MC ook andere onderzoeken doet, bijvoorbeeld met behulp van de mock-up (proefopstelling) De Unit Infectiepreventie doet onderzoek naar infecties op vierbeds- versus eenbedskamers. Verder zijn met name de directies Patiëntenzorg en Huisvesting erg druk met allerlei beleidsvragen en onderzoeken rondom de nieuwbouw.

Opvallend

Tijdens de expertmeeting op 15 november werd aan de hand van stellingen in kleine groepjes gediscussieerd. Daarbij konden de deelnemers ook aangeven welke van de onderzoeksresultaten volgens hen het meest opvallend waren en daarom de moeite waard om verder uit te zoeken.

Met stip op één kwam uit de bus de conclusie 'Eenbedskamers bieden kans om vraaggericht werken steviger in het zorgconcept te integreren'. Goede tweede was 'De patiënt heeft op een eenbedskamer meer mogelijkheden om eigen regie te hebben over bezoektijden, tv kijken, telefoon, sfeer en deur open of dicht houden. Op de derde plaats eindigde dat privacy, rust en nachtrust voordelen van een eenbedskamer zijn die bij het onderzoek het meest genoemd zijn. Daar moeten we iets mee, concludeerde onderzoeker Irene van de Glind.

Vereenzaming

Uit de discussie aan de hand van stellingen kwam onder meer naar voren dat om vereenzaming van de patiënten op eenbedskamer te voorkomen, activiteiten moeten worden aangeboden. Iets wat nader moet worden onderzocht is de vraag in hoeverre voor de multiculturele patiëntenpopulatie van het Erasmus MC speciale voorzieningen moeten en kunnen worden aangeboden. Waarbij werd aangetekend dat in Erasmus MC-Daniel den Hoed en -Sophia al veel ervaring bestaat met eenbedskamers.

De vraag: hoe ga je om met minder zicht op de patiënt? was ook een hele interessante. Opgemerkt werd dat wat dit betreft nieuwe communicatietechnieken wel eens hele slimme oplossingen kunnen brengen. Het plaatsen van camera's in de eenbedskamers werd door een meerderheid in de discussiegroepjes verworpen.

Waarom eenbedskamers?

Hoeveel verplegend personeel is nodig om dat vraaggericht werken te kunnen aanbieden?, was een vraag waarop het antwoord nog niet voorhanden is. Cruciaal is de vraag: moeten we naast eenbedskamers ook vierbedskamers aanbieden? Directeur Harry Vink van de directie Huisvesting antwoordde hierop dat ook dit nader onderzocht moet worden. "We hebben er behoefte aan preciezer te weten voor welke mensen we een meerbedskamer zouden moeten aanbieden, om welke patiëntencategorieën dat gaat.

Waar komt eigenlijk dat idee voor meer eenbedskamers vandaan?, was aan het begin van de avond gevraagd. "Wij hebben altijd geroepen: we gaan voor honderd procent eenbedskamers, tenzij...", stelde projectsecretaris nieuwbouw drs. Liesbeth van Heel. Onderzoeker Van de Glind gaf aan dat het mede vanwege de mogelijkheid tot efficiënter bedgebruik was, omdat het Erasmus MC terug moet in het aantal bedden in de nieuwbouwsituatie, en tevens aansluit bij de maatschappelijke tendens tot individualisering.

Wilt u reageren op dit artikel?

Mail dan naar nieuwbouw@erasmusmc.nl

Of gebruik het contact formulier op onze website www.erasmusmc.nl/nieuwbouw en klik op contact.